

ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการ
เรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
Vocational Certificate Students' Satisfaction with Instruction and Study
at Educational Institutions in Muang District, Nakhon Pathom Province
Under the Jurisdiction of the Office of the
Vocational Education Commission

อัมพร เอกะจัมปะกะ^{1*} อุไร สุทธิแย้ม² และ ปิยะ ศักดิ์เจริญ³

¹สาขาวิชาการจัดการอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Amporn Exachampaka^{1*}, Urai Sutthiyam² and Piya Sakjaroen³

E-mail: advance2500@hotmail.com¹, Urai.5694s@gmail.com², Piya_s@ru.ac.th³

¹Vocational Education Management, Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University, Thailand

^{2,3}Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author

Received: February 27, 2019 / Revised: April 4, 2019 / Accepted: April 4, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประชากรเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 2,838 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; การจัดการเรียนการสอน

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 338 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ t test และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.3 มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 ร้อยละ 58.0 และส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 49.1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านครูผู้สอน และด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดหลักสูตร และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 2.01-3.00 มีความพึงพอใจแตกต่างกับนักเรียนที่มีผลการเรียนสะสม 3.01-4.00 และด้านหลักสูตรนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจแตกต่างกับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

In this research, the researcher studies and compares the satisfaction of vocational certificate students in regard to instruction and study at educational institutions under the jurisdiction of the Office of the Vocational Education Commission (OVEC). The research population consisted of 2,838 vocational certificate students in educational institutions in Mueang district, Nakhon Pathom province under the jurisdiction of OVEC. Utilizing the simple random sampling method, the researcher selected a sample population consisting of 338 vocational certificate students. Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of frequency, percentage, mean (M) and standard deviation (SD). Differences at a statistically significant level were tested using a t test technique and the one-way analysis of variance (ANOVA) technique.

Findings showed that a slight majority (50.3 percent) of the students under study were females. A majority of the students (58.0 percent) had grade point averages (GPA) ranging between 2.01-3.00. A plurality (49.1 percent) were first year students. They exhibited satisfaction with instruction and study at educational institutions overall and in all aspects at a high level. In descending order were the aspects of measurement and evaluation, instructors, instruction and study, and curriculum.

In comparing the satisfaction of the students, it was found that students who differed in gender did not exhibit concomitant differences in their satisfaction with instruction and study at educational institutions overall and in all aspects except for the aspect of

instructors. The students with GPAs ranging from 2.01-3.00 evinced parallel differences in their satisfaction in contradistinction to those whose GPAs ranged from 3.01-4.00. In the aspect of curriculum, the students studying in the third year displayed associated differences in their satisfaction in contradistinction to those studying in the second year at the statistically significant level of .05.

Keywords: Satisfaction; Teaching and learning management

บทนำ

ความเป็นมาของการศึกษาไทย มีมาตั้งแต่โบราณ โดยเริ่มตั้งแต่การฝึกฝน ความรู้วิชาชีพในรูปแบบครอบครัว โดยการถ่ายทอดวิชาชีพจากบรรพบุรุษ โดยพื้นฐานของสังคมตั้งแต่ดั้งเดิมของไทย เป็นลักษณะเกษตรกรรม ต่อมาจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นอุตสาหกรรม แม้ในปัจจุบันสังคมไทยก็ยังอยู่ในลักษณะของสังคมเกษตรกรรมที่ก้าวไปสู่สังคมอุตสาหกรรมการจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐของเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ นโยบายกรมอาชีวศึกษาปี พ.ศ. 2542 มุ่งส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้พัฒนานตนเองตามศักยภาพให้มีลักษณะเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุขตามหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชา สามัญ หมวดวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเองและส่งเสริมการทำงานใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชนทำนุบำรุง ขนบประเพณีอันดีงาม กิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบกว้าง ๆ (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551, 2551, หน้า 5)

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีสถานศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองมีทั้งหมด 3 สถานศึกษา คือ วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม และผู้วิจัยความประสงค์ที่จะศึกษาในด้านหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ครูผู้สอน และการวัดและประเมินผลการเรียน สังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษา โดยมีทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ (1) การจัดการเรียนการสอน (2) การจัดหลักสูตร (3) ด้านครูผู้สอน และ (4) การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา
2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานของงานวิจัย

ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีสถานศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองมีทั้งหมด 3 สถานศึกษา คือ วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม 4 ด้าน ได้แก่ (1) การจัดการเรียนการสอน (2) การจัดหลักสูตร (3) ด้านครูผู้สอน และ (4) การวัดและประเมินผล

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม นักเรียนชายและหญิงทั้งหมด 250 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม นักเรียนชายและหญิงทั้งหมด 1,483 คน และวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม นักเรียนชายและหญิงทั้งหมด 1,105 คน ซึ่งมีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้ง 3 โรงเรียน ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ทั้งหมด 2,838 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ใน วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ตาราง Krejcie and morgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970, pp. 607-610) ได้จำนวน 338 คน และใช้วิธีสุ่มแบบง่าย ดังตาราง 1

ตาราง 1

แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสถานศึกษา

สถาบัน	จำนวนนักเรียน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม	250	38
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม	1,483	160
3. วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม	1,105	140
รวม	2,838	338

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพส่วนบุคคลของผู้เรียน ได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และระดับชั้นที่กำลังศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยมีทั้ง 4 ด้าน คือ (1) การจัดการเรียนการสอน (2) การจัดหลักสูตร (3) ครูผู้สอน และ (4) การวัดและประเมินผล

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจการอาชีวศึกษาในประเทศไทยหลักการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของการอาชีวศึกษา คำว่าการอาชีวศึกษา มาจากภาษาอังกฤษคือ vocation education

Taba (1962, p. 27) ให้ความหมายการอาชีวศึกษาว่า เป็นโปรแกรมการจัดการศึกษาที่จัดขึ้น โดยมีความเหมาะสมระหว่างคนกับงาน เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นภายใต้การควบคุมดูแลของสถานศึกษาระดับวิทยาลัย เน้นการเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพและเป็นการยกระดับ เพื่อพัฒนาความรู้ของกำลังแรงงานให้เพิ่มสูงขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, หน้า 13) ให้ความหมาย การอาชีวศึกษาว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมในด้านนี้ได้มีสมรรถภาพการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต การแปรรูปและการจำหน่าย

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2556, หน้า 48) ให้ความหมายการอาชีวศึกษาว่าระบบกระบวนการ

การบริหารจัดการ การวางแผน การกำหนดนโยบาย และมีความครอบคลุมถึงการฝึกอาชีพหรือการฝึกอบรมวิชาชีพ ทั้งเป็นการให้ความรู้ใหม่ และการเพิ่มเติมความรู้เดิมกับคนทุกวัย

สรุป การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนให้มีทักษะวิชาชีพ ความสามารถ ความเข้าใจ การสร้างอุปนิสัยที่ดี และจำเป็นในการทำงาน รวมถึงเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อใช้ในการทำงานและการประกอบอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยศึกษาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และระดับชั้นที่กำลังศึกษา โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนจำแนกตามเพศ ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และระดับชั้นที่กำลังศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่า t test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 170 คน มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 2.01-3.00 จำนวน 196 คน และส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 166 คน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล (\bar{X}) = 4.20) ด้านครูผู้สอน (\bar{X}) = 4.18) และด้านการจัดการเรียนการสอน (\bar{X}) = 4.16) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาด้านการจัดหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่ามีการส่งเสริม

ให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงทั้งทฤษฎีและปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครูมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การวัดและการประเมินผล การเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

2. ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะในการจัดการเรียนการสอนการทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะว่า การที่บุคคลจะเรียนรู้หรือมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจสุขใจเป็นเบื้องต้น ดังนั้นเพศจึงไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน

3. ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะผลการเรียนคือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสอนของครูผู้สอนได้อย่างชัดเจน และผลการเรียนถือเป็นตัวแปรสำคัญในการสื่อถึงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาทั้งกระบวนการ

4. ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ด้านการจัดหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาของผู้เรียนแต่ละคนหมายถึงประสบการณ์ที่สะสมมาของผู้เรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้เรียนที่อยู่ระดับชั้นที่กำลังศึกษาต่างกัน ระยะเวลาที่ได้รับประสบการณ์ย่อมแตกต่างกัน นอกจากนี้หลักสูตรก็ถือว่าเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการศึกษานั้นหนักไปในทางใดในด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และประสบการณ์อันจะส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน สังคมและประเทศชาติ (อุไร สุทธิแย้ม, 2556, หน้า 127-128)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานในส่วนของตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังในมิติต่าง ๆ ที่กว้างและครอบคลุมมากขึ้น
2. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2556). *ปรัชญาการอาชีวศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ศูนย์ผลิตตำราเรียน.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. (2551). *ราชกิจจานุเบกษา*, 125(43ก), 2-3.
- อุไร สุทธิแย้ม. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา VOCATIONAL EDUCATION CURRICULUM DEVELOPMENT VEM 6201*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3)
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt Brace & world.